

Obraćanje visokog predstavnika Valentina Inzka Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda

Vrijedi izgovorena riječ.

Gospodo predsjednice, uvaženi članovi Vijeća sigurnosti, dame i gospodo,

Kada se sljedeći put budem obratio Vijeću sigurnosti, za šest mjeseci, Bosna i Hercegovina će obilježiti dvadesetu godišnjicu potpisivanja Daytonskog/pariškog mirovnog sporazuma. Početkom jula, obilježit ćemo i 20. godišnjicu genocida u Srebrenici.

Dosta toga je postignuto od tog izuzetno važnog dana u novembru 1995. godine, kada je Richard Hoolbrooke konačno uspio postići sporazum kojim je okončan najtragičniji sukob u Evropi od završetka Drugog svjetskog rata.

Od tada do danas, Bosna i Hercegovina je prošla dug put, ali je činjenica da će dešavanja u narednih šest mjeseci imati veoma važnu ulogu i utjecaj na način na koji će građani Bosne i Hercegovine gledati na dvadesetu godišnjicu Daytonu.

Mir je, naravno, neprocjenjiv. I nikada ga ne treba uzimati zdravo za gotovo. Ali, on predstavlja osnovno polazište, a ne završetak puta.

Potpuno je ispravno da dvadeset godina nakon rata građani Bosne i Hercegovine, posebno mladi ljudi, očekuju daleko više od svoje zemlje i njenih političara. Mladi trpe posljedice jer se suočavaju s najvišom stopom nezaposlenosti u Evropi, a mnogi mladi ljudi napuštaju zemlju.

Oni s pravom očekuju više, s obzirom da Bosna i Hercegovina zaista ima potencijal da svojim građanima ponudi prosperitet i normalan način života.

Iskoristio bih ovu priliku da vas pozovem da posjetite ovu prelijepu zemlju i sami se uvjerite u ljepote njenih spektakularnih pejisaža i bogatstvo njene kulturne raznolikosti.

Dakle, šta se treba desiti u narednih šest mjeseci da bismo 20. godišnjicu Daytonu mogli obilježiti s novom dozom optimizma u pogledu budućnosti i, što je još važnije, da bismo ulili pozitivnu energiju građanima Bosne i Hercegovine?

Odgovor je jednostavan. Potrebno je da se novoizabrani organi vlasti u Bosni i Hercegovini, i zemlja u cjelini, zajednički angažiraju na poduzimanju potrebnih mjera da bi se iskoristila nova inicijativa EU za Bosnu i Hercegovinu.

Pozitivna okolnost je da sada imamo organe vlasti na državnom i entitetskom nivou koji pokazuju da su spremni da počnu implementaciju napismeno preuzetih obaveza, potpisanih u martu, a što je otvorilo mogućnost za stupanje na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s EU.

Međutim, da bi se ostvario napredak bit će potrebno postići konkretne rezultate. Neke od reformi će biti teške, ali će pružiti novu šansu ovoj zemlji i njenim građanima.

Preciznije, potrebni su konkretni rezultati koji će:

- osigurati nova radna mjesta,
- poboljšati funkcioniranje i funkcionalnosti institucija,

i

- ojačati vladavinu prava, posebno u oblasti borbe protiv kriminala i korupcije.

Vjerujem da se dosta toga može postići u 2015. godini, ukoliko se pokaže opredjeljenje u okviru BiH, i na nivou njenih političkih lidera, za zajednički angažman i rad, kao i za jedinstveno djelovanje.

To je ono što nam je potrebno i to vrlo brzo, kako bi nove vlasti mogle osigurati istinski impuls za pokretanje reformi.

Bosna i Hercegovina je dobila novu šansu i mora je iskoristiti!

Želio bih iskoristiti ovu priliku da iskreno zahvalim ministrima vanjskih poslova Hammondu i Steinmeieru za pokretanje inicijative kojom je Bosni i Hercegovini data ova nova šansa.

Također želim da zahvalim visokoj predstavnici Mogherini i komesaru Hahnu za dalje vođenje ove inicijative.

Novi specijalni predstavnik EU, ambasador Lars-Gunnar Wigemark, nedavno je stigao u Sarajevo i htio bih iskoristiti ovu priliku da mu izrazim dobrodošlicu i još jednom iskažem moju čvrstu opredijeljenost za blisku saradnju sa njim, kako bismo pomogli građanima i političarima koji žele da ova zemlja dalje napreduje.

* * *

Dame i gospodo,

Ova inicijativa nudi Bosni i Hercegovini priliku da okonča godine stagnacije i da zemlju vrati nazad na put prema svjetlijoj budućnosti koju svi želimo za njene građane.

Međutim, moramo shvatiti da nema zagarantiranih ishoda.

Postoji li alternativa? Naravno da postoji.

Alternativa je da sve ostane po starom. Alternativa za političare ove zemlje je da i dalje vode politiku iz prošlosti koja je vodila zemlju sve dublje u krizu na uštrb svih građana, posebno mladih.

Moram biti iskren s vama – ima političara koji bi mogli pasti u iskušenje da krenu ovim negativnim i opasnim putem. Kako sam jasno naveo u izvještaju, u prošlih šest mjeseci došlo je do negativnog razvoja situacije, gdje je bilo i direktnog osporavanja Mirovnog sporazuma.

Posebno je bila zabrinjavajuća deklaracija koju je usvojila Narodna skupština RS 17. aprila, kojom se direktno osporavaju nadležnosti Ustavnog suda BiH.

Drugi primjer je deklaracija vladajuće stranke u RS od 25. aprila. Iako se radi o stranačkom dokumentu koji nema vrijednost zvaničnog dokumenta, ja sam ipak zabrinut prijetnjom održavanja referenduma o nezavisnosti Republike Srpske 2018. godine.

Stoga problem ima ime, i zove se referendum. Problem također ima i datum – 2018.

Kao što sam u nekoliko navrata jasno navodio, Mirovni sporazum ne daje entitetima pravo na otcjepljenje, i svaki pokušaj izmjene Mirovnog sporazuma zahtijeva sporazum svih strana.

* * *

Sedmicu nakon podnošenja mog izvještaja, Bosnu i Hercegovinu je potresao šokantan incident kada je jedan napadač na policijsku stanicu ubio jednog policajca i ranio dvojicu drugih. Koristim ovu priliku da ponovo izrazim sućut porodici policajca koji je izgubio život na dužnosti. Također želim brz oporavak dvojici povrijeđenih policajaca.

Odgovor vlasti bio je brz i važno je da smo svjedoci sve

tješnje saradnje između organa na svim nivoima, kako u zemlji tako i u regiji, u odgovoru na širok spektar policijskih izazova sa kojima se ova zemlja suočava, uključujući i stalnu borbu protiv terorizma, što je, kako nam je poznato, globalni izazov.

* * *

Dame i gospodo,

I u zaključku da kažem: prilika koju nudi EU nalazi se na stolu i njome se građanima Bosne i Hercegovine nudi šansa da osiguraju prosperitetan i dostojanstven život za sebe i svoju djecu.

Vrijeme je da se političari ove zemlje odlučno okrenu ka budućnosti u interesu građana Bosne i Hercegovine, posebno mladih.

Ovo je trenutak kada zemlja konačno treba da se oprosti od politike iz prošlosti i da se odlučno opredijeli za novi način vođenja politike, u kome će interesi građana jasno biti stavljeni na prvo mjesto.

Ovo je zaista vrijeme da Bosna i Hercegovina zbije redove i radi kao jedan.

Iskreno se nadam da će papina posjeta Sarajevu u junu osnažiti osjećaj jedinstva u zemlji.

Uporno ističem da je ovo prilika koja se mora iskoristiti!

Ako se u predstojećim sedmicama i mjesecima bude vrijedno radilo i ako se ostvare rezultati onda ćemo, kada u novembru budemo obilježavali dvadesetu godišnjicu Mirovnog sporazuma, moći gledati ka budućnosti sa stvarnim optimizmom.

U Bosni i Hercegovini ima političara i ljudi koji žele da rade zajedno, u pozitivnom duhu, kako bi zemlja krenula naprijed.

Oni u mjesecima koji slijede moraju dobiti našu punu i proaktivnu podršku.

Crtanje granica u Bosni i Hercegovini je iza nas. Podjele i otcjepljenje su neuspjele strategije koje su pobijeđene prije dvadeset godina. Njihovo mjesto je u knjigama istorije.

Strašno bi bilo da iko pokuša oživjeti te opasne strategije. Ako bi se to desilo, sa njima se mora razračunati čvrsto i odlučno. U tom smislu i dalje ću svoje obaveze iz Mirovnog sporazuma shvatati krajnje ozbiljno.

Sve više ljudi u Bosni i Hercegovini, regiji pa i šire sada je u potpunosti svjesno da je budućnost ovog dijela Evrope u reintegraciji, kako iznutra tako i sa ostatkom kontinenta. Ovo nije vrijeme podjela nego vrijeme ponovnog građenja mostova.

Svaki dan sve je jača snaga ljudi koji su okrenuti ka budućnosti u Bosni i Hercegovini.

I kako je samo pozitivna ta snaga, koja prevazilazi etničke i vjerske podjele i donosi novu energiju građanima Bosne i Hercegovine, da bi zajedno radili na izgradnji bolje budućnosti.

Mi – međunarodna zajednica – imamo obavezu da prepoznamo važnost ovog trenutka. Moramo učiniti sve što je u našoj moći da pomognemo snagama pozitivnih promjena u zemlji da do maksimuma iskoriste svoje kapacitete.

Međutim, moram dodati da se podrška međunarodne zajednice OHR-u ustvari smanjuje, i da je meni sve teže provoditi svoj mandat. Sada nije momenat da gubimo fokus ili odlučnost, i molim vas da date svoju punu podršku kako bismo pomogli BiH da krene putem ka EU.

Učinimo sve što možemo u sljedećih šest mjeseci da pomognemo ovim narodima da iskoriste priliku koju im je dala EU, kako bi 2015. ostala zabilježena kao godina u kojoj se Bosna i

Hercegovina odlučno okrenula ka budućnosti.

Nadam se da ćemo to i postići i da ćemo dvadesetu godišnjicu Mirovnog sporazuma obilježiti uz osjećaj istinskog optimizma kada razmišljamo o budućnosti. O tome bih želio da vas izvijestim kada za šest mjeseci budem ponovo ovdje.

Hvala vam.